

Harilik robiinia – üllatus Saue lähedal haavavõsas.

Kellele meeldivad vanad vene romansid, need teavad ka laulu valgest akaatsiast. Valgeks akaatsiaks kutsuvad rahvasuu robiiniat.

Harilik robiinia (*Robinia pseudoacacia*) kasvab looduses Ühendriikide idaosas, Euroopasse toodi ta XVII sajandi alguses. Puu kodunes uuel mandril kiiresti. Ilusa lehestiku ja suurte valgete lõhnavate õiekobarate tõttu sai temast soojemates maades kõigepealt hinnatud pargipuu. Ilusa süüga kõva puut kõlbab mitmeks otstarbeks.

Robiiniat on lihtne paljundada, lisaks seemnetele saab kasutada rohkeid juurevõrseid. Selle omaduse tõttu on teda kasutatud erodeeruva pinnase kinnistamiseks, praegu näiteks Kura sääre liivadel.

Lisaks on robiinia hea meetaim – meilgi müügil olevat akaatsiamett saadakse tegelikult robiinialt.

Ikka veel haruldane

Tasapisi levis robiinia kasvatamine ka põhja poole ja jõudis ülemöödnud sajandil lõpuks Liivimaale. Praegu kasvab ta meil mitmes pargis ja aias. Vanu suuri puid on küll vähe, sest meie pakasliised talved on teinud oma töö.

Kuid juba lõuna pool Riiat hakkab teeveertes nägema ka päris kõrgeid puid. Ja Poolas silmab teda maanteeäärses metsas üsna tihti nagu tavalist metsapuud.

Meil on robiinia ikkagi kultuurpuu, mida inimene istutab ja poputab. Noori paarikümne aasta vanuseid robiiniaid kasvab mitmel pool, ilusaid vanemaid puid näeb Pärnus Koidu-

Hartvigi robiinia Lätis Turaida kodus aias juuli algul.

la pargis. Suureks üllatuseks leidsin aga paar aastat tagasi ka Saue lähedal maanteeäärses haavavõsas mitu kena noort puud. Kuidas need sinna said, on paras mõistatus.

Eestis õitseb harilik robiinia kesimelt kui lõuna pool, ka pole õiekobarad nõnda lopsakad. Robiinia õitseb juuni algul, suured lapikud kaunad hakkavad valmima septembris. Seemet saab korjata isegi veel kevadel, sest tihti jäävad kaunad puule kuni lehtede puhkemiseni. Külvatatakse kevadel, kuid seeme idaneb aeglaselt ja halvasti. Ei aita isegi liblikõieliste taimede puhul tavaline võte, kui seemned torgatakse vaheldumisi kuuma ja külma vette, mille tulemusel paks seemnekest praguneb.

Tulemuslikku nippi soovib dendroloog Helve Sarapuu: enne külvamist leotage robiinia seemneid 2–3 minutit söögisooda 3% kuumas lahuses, seejärel loputage külmas vees. Selliselt töödeldud seeme idaneb peaaegu 100%.

Esimisel suvel kasvavad seemikud siiski ainult kümnekonna sentimeetri

Harilik robiinia juuni algul, eelmise aasta kaunad veel puus.

pikkuseks. Neid on vaja talveks katta ja siis kevadel puukooli istutada. Teisel suvel saavad puukesed kasvuhoo sisse ja sirguvad rohkem kui meetri kõrguseks. Talveks võib neid kuuseokstega natuke varjata, sest vanemad taimed on külmakindlamad. Kui istikuid on rohkesti, võib need rahuliku südamega katmata jätta. Las talv teeb oma töö ja jätab järele külmakindlamad.

Punaseõieline robiinia

Läti dendroloogid peavad külmakindlaks ka kleepuva robiinia (*R. viscosa*) üht alamliiki või hübriidi, hartvigi robiiniat (*R. x hartwigii*). See kasvab väikeks, püstakaid helepunaseid õiekobaraid kandvaks puuks. Õitseb südasuvel, kuid üksikuid kobaraid puhkeb veel septembriski. Nooremaid õitsvaid puid on silma hakanud nii Riiast põhja pool mereäärsel rannikuribal kui ka sisemaal, kus talv karmim. Selle liigi kasvatamist tasuks meil kindlasti proovida.